

KRAJOBRAZ W PERCEPCJI SPOŁECZNEJ

3 - 5 październik 2018 r.

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

dr Katarzyna Pukowiec-Kurda

Katedra Geografii Regionalnej i Turyzmu

Wydział Nauk o Ziemi

Uniwersytet Śląski

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Przygotowanie opracowania pt. Identyfikacja i ocena krajobrazów – metodyka oraz główne założenia. Zadanie III.1. – Opracowanie szczegółowej instrukcji postępowania, prowadzącej wykonawcę audytu od rozpoczęcia prac do pełnego zakończenia (2014).

Zespół: J. Solon, T. J. Chmielewski, U. Myga-Piątek, M. Kistowski.

SYNTETYCZNE CECHY KRAJOBRAZU – TABELA C

1. Trwałość krajobrazu
2. Tradycja krajobrazu
3. Tożsamość krajobrazu
4. Swojskość krajobrazu
5. Reprezentatywność krajobrazu
6. Unikatowość krajobrazu
7. Typ fizjonomiczny
8. Typ genetyczny
9. Funkcje podstawowe krajobrazu
10. Funkcje uzupełniające krajobrazu

Tożsamość krajobrazu i swojskość krajobrazu w sposób bezpośredni ocenia się na podstawie ankiet. W sposób pośredni można te charakterystyki oszacować na podstawie trwałości i tradycji.

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

USTALENIA TERMINOLOGICZNE

TOŻSAMOŚĆ KRAJOBRAZU

TOŻSAMOŚĆ (SAMOŚWIADOMOŚĆ)

Identyfikowanie się mieszkańców ze swoim regionem, rozumianym jako układ przyrodniczo-kulturowy z określonymi elementami, przekonaniami i sposobem kreowania przestrzeni; zapis trwałej identyfikacji danej społeczności z określonym obszarem – krajobrazem.

(za *Instrukcja do wykonywania audytu krajobrazowego* (...), Solon i in., 2014)

NAUKI SPOŁECZNE

M. Szczepański (1997; 2005), M.S. Szczepański, A. Śliz (2010), K. Wódz (1995), H. Rusek (1997)

IDENTYFIKACJA (*IDENTITY*)

Pojęcie umożliwiające odróżnienie od siebie dwóch obiektów, umożliwienie zidentyfikowania, zdefiniowania, rozpoznania danego obiektu przez pewne cechy charakterystyczne dla niego.
(za *Słownik socjologiczny*, Olechnicki, Załęcki, 1997)

NAUKI PRZYRODNICZE (GEOGRAFIA) NAUKI TECHNICZNE (ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU)

K. Lynch (1976), J. G. A. Van Zoest (1994), Jacobs (2000), D. J. Stobbelaar i K. Henriks (2004), D. J. Stobbelaar i B. Pedrolí (2011), I. Kaymaz (2013), M. Antonsich (2013),

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

WSKAŹNIK C3. TOŻSAMOŚĆ KRAJOBRAZU

Krajobraz w którym istnieje **przestrzenny zapis trwałej identyfikacji danej społeczności z określonym obszarem** (z wytworzonym zespołem składników materialnych krajobrazu oraz niematerialnych wartości, w tym także idei, przekonań, poglądów politycznych, religijnych, przynależności historycznych, etnicznych, językowych, kultywowania specyficznych obyczajów). Wskaźnik ten jest związany ze swojskością krajobrazu i jego tradycją.

Tożsamość krajobrazu **identyfikuje i „dopowiada” genezę odmian krajobrazów przyrodniczych i odróżnia typy krajobrazów kulturowych** utworzone m.in. przez grupy etniczne od kultury masowej. Jest źródłem umacniania swojskości krajobrazu i tworzenia jego tradycji.

wieś Zborowskie (fot. K. Pukowiec-Kurda)

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

WSKAŹNIK C4. SWOJSKOŚĆ KRAJOBRAZU

Swojskość krajobrazu – niematerialna własność krajobrazu, składnik tożsamości krajobrazu – właściwość obszaru polegająca na **wykształceniu się pomiędzy człowiekiem a miejscem związków przynależności i przywiązania**. Dla określenia swojskości krajobrazu konieczne są badania ankietowe.

wieś Pawełki (fot. K. Pukowiec-Kurda)

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

USTALENIA TERMINOLOGICZNE

Co oznaczają tożsamość krajobrazu i swojskość krajobrazu?

TOŻSAMOŚĆ KRAJOBRAZU

świadczy o sile przywiązania ludzi
do swojego miejsca zamieszkania
(do jego cech i wyglądu)

SWOJSKOŚĆ KRAJOBRAZU

określa istnienie związku
przynależności i przywiązania
mieszkańców do swojego miejsca
zamieszkania

badania społeczne

Cel: Propozycja narzędzia badawczego, pozwalającego na ocenę tych cech syntetycznych

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

- 1 – Krajobrazy noszą wyraz tożsamości, gdy zamieszkująca populacja w badaniach ankietowych w ponad 75% przypadków wyraziła ten rodzaj identyfikacji z miejscem.
- 2 – Krajobrazy nie cechujące się tożsamością, gdy mniej niż 25% badanych pozytywnie oceniła swoją identyfikację z miejscem.
- 3 – Krajobrazy tracące swą tożsamość, lub ją uzyskujące gdy wyniki ankietyzacji wynoszą 26-74%.
(za Solon i in., 2014, Instrukcja do wykonywania audytu (...))

ILOŚCIOWA ANALIZA WYNIKÓW TOŻSAMOŚCI I SWOJSKOŚCI KRAJOBRAZU

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

1 – Krajobrazy swojskie, gdy ponad 75% mieszkańców potwierdziła istnienie związków przynależności i przywiązania.

2 – Krajobrazy pozbawione cechy swojskości – gdy mniej niż 25% ankietowanych potwierdziło istnienie związków przynależności i przywiązania.

3 – Krajobrazy tracące swą swojskość lub ją zyskujące, gdy wyniki ankietyzacji wskazują na wartość 26-74%.

(za Solon i in., 2014, Instrukcja do wykonywania audytu (...))

ILOŚCIOWA ANALIZA WYNIKÓW TOŻSAMOŚCI I SWOJSKOŚCI KRAJOBRAZU

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Konstrukcja ankiety

Audyt krajobrazowy

Szanowni Państwo,

niniejsza ankieta jest przeprowadzana w ramach badań pilotażowych i związana jest z realizowaniem testowego audytu krajobrazowego na zlecenie Ministerstwa Środowiska. Przeprowadzenie audytu krajobrazowego ma na celu charakterystykę i ocenę stanu krajobrazów występujących na obszarze czterech gmin (Częstochowa, Mstów, Janów, Olstyn).

Proszę odpowiedzieć na poniższe pytania poprzez wstawienie znaku „x” w kratkę przy wybranej odpowiedzi. Każde pytanie wymaga zaznaczenia tylko jednej odpowiedzi. Wypełnienie ankiety zajmie około 5 minut. Ankieta jest anonimowa, a jej wyniki zostaną wykorzystane wyłącznie na potrzeby audytu krajobrazowego.

TOŻSAMOŚĆ

1. Czy identyfikuje się Pani/Pan z miejscem swojego zamieszkania?
☐ zdecydowanie tak
☐ raczej tak
☐ identyfikuję się z częścią elementów miejsca mojego zamieszkania
☐ raczej nie
☐ zdecydowanie nie
2. Czy w miejscu Pani/Pana zamieszkania kulturowane są regionalne tradycje, obrzędy, zwyczaje?
☐ zdecydowanie tak
☐ tak, ale są też osoby, które nie przywiązują do nich wagi
☐ mniej więcej połowa mieszkańców je kulturuje
☐ niewiele osób je kulturuje
☐ nie
3. Jak często uczestniczy Pani/Pan w kulturowaniu regionalnych tradycji, obrzędów, zwyczajów?
☐ zawsze
☐ często
☐ od czasu do czasu
☐ rzadko
☐ nigdy
4. Jak długo mieszka Pani/Pan w swojej miejscowości?
☐ od urodzenia
☐ przeprowadziłam/em się tutaj w ciągu ostatnich 5 lat
☐ przeprowadziłam/em się tutaj w ciągu ostatnich 15 lat
☐ przeprowadziłam/em się tutaj w ciągu ostatnich 30 lat
☐ przeprowadziłam/em się tutaj ponad 30 lat temu

SWOJSKOŚĆ

5. Czy czuje się Pani/Pan związana/y z miejscem w którym mieszka?
☐ zdecydowanie tak
☐ raczej tak
☐ czuję się związany z niektórymi elementami mojego miejsca zamieszkania
☐ raczej nie
☐ zdecydowanie nie
6. Czy chciałaby/chciałby się Pani/Pan przeprowadzić do innej miejscowości?
☐ zdecydowanie nie
☐ raczej nie
☐ jedynie pod warunkiem znacznej poprawy warunków życiowych
☐ raczej tak
☐ zdecydowanie tak
7. Czy jest Pani/Pan zadowolony/a z wyglądu swojego miejsca zamieszkania?
☐ zdecydowanie tak
☐ raczej tak
☐ częściowo tak, częściowo nie
☐ raczej nie
☐ zdecydowanie nie
8. Czy chciałaby/chciałby Pani/Pan mieć wpływ na wygląd swojego miejsca zamieszkania?
☐ zdecydowanie tak
☐ raczej tak
☐ tylko na swoje najbliższe otoczenie (obejście, tereny tuż przy moim mieszkaniu)
☐ raczej nie
☐ zdecydowanie nie
9. Jak często uczestniczy Pani/Pan w zebraniach sołeckich, rady mieszkańców lub stowarzyszenia działającego na rzecz miejsca zamieszkania?
☐ zawsze
☐ często
☐ od czasu do czasu
☐ rzadko
☐ nie uczestniczę

METRYCZKA

Płeć	Wiek	Wykształcenie
☐ kobieta	☐ poniżej 25 lat	☐ wyższe
☐ mężczyzna	☐ 26 – 40 lat	☐ średnie
	☐ 41 – 65 lat	☐ zasadnicze zawodowe
	☐ powyżej 65 lat	☐ gimnazjalne
		☐ podstawowe
		☐ niepełne podstawowe

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Konstrukcja ankiety

PYTANIA DOTYCZĄCE CECH CHARAKTERYSTYCZNYCH I FIZJONOMII KRAJOBRAZU

1. Proszę uzupełnić tabelę wstawiając znak „x” w odpowiedniej rubryce. W każdej badanej kwestii możliwa tylko jedna odpowiedź. Proszę wybrać te odpowiedzi, które najbliższe są Pani/Pana przekonaniom.

Odpowiedzi	TAK, ponieważ wpłyne to korzystnie na krajobraz	TAK, ponieważ przyniesie to korzyści społeczno- ekonomiczne	NIE, ponieważ wpłyne to niekorzystnie na krajobraz	NIE, ponieważ nie przyniesie to korzyści społeczno- ekonomicznych
Czy jest Pani/Pan za tym, aby w Pani/Pana miejscowości:				
1) zlokalizowano duże centrum handlowe (supermarket, galeria handlowa)?				
2) zlokalizowano farmy wiatrowe lub elektrownie słoneczne?				
3) zlokalizowano duże kompleksy sportowo-rekreacyjne (hale sportowe, boiska, aquaparki, parki rozrywki itp.)?				
4) zlokalizowano nowoczesne osiedla deweloperskie, w tym osiedla grodzone?				
5) lokalizowano zabudowę mieszkaniową na nieużytkowanych gruntach rolnych przekwalifikowanych na działki budowlane				
6) wprowadzono zalecenia dotyczące ujednolicenia kolorystyki i stylu budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej				
7) utworzono obszary chronione (np. parki narodowe, rezerваты przyrody, parki kulturowe, pomniki historii)?				
8) zagospodarowano na cele turystyczno-rekreacyjne nieczynne obiekty np. poeksploatacyjne i poprzemysłowe?				
9) przeprowadzono renowację i/lub rekonstrukcję zaniedbanych obiektów np. zamków, pałaców, spichlerzów, młynów, wiatraków, zabytkowej zabudowy mieszkalnej, itp.				

2. Co Pani/Pana zdaniem jest najbardziej wartościowe w miejscu Pani/Pana zamieszkania? (proszę wybrać maksymalnie 2 odpowiedzi)

- ☐ lasy
- ☐ tereny rolnicze (pola uprawne, łąki, pastwiska, sady)
- ☐ obiekty wodne (stawy, jeziora, rzeki)
- ☐ zróżnicowana rzeźba terenu (góry, przełomy rzeczne, wąwozy)
- ☐ zabudowa jednorodzinna (domy jednorodzinne, szeregowce)
- ☐ zabudowa wielorodzinna (bloki, familoki, kamienice)
- ☐ tereny przemysłowe i górnicze (kopalnie, fabryki, huty, zakłady przetwórcze)
- ☐ tereny rekreacyjne (parki miejskie, bulwary, ogródki działkowe)
- ☐ obszary zainwestowania gospodarczego (centra handlowe, parki rozrywki, biurowce)
- ☐ obiekty zabytkowe (pałace, kościoły, zabytkowy układ miejski)
- ☐ obiekty komunikacyjne (drogowe, kolejowe, lotnicze)
- ☐ miejscowa tradycja (kuchnia, strój regionalny, gwara, obyczaje)
- ☐ inne (proszę podać jakie).....
- ☐ nie ma elementów charakterystycznych

3. Jakie elementy Pani/Pana zdaniem wyróżniają miejsce w którym Pani/Pan mieszka od innych miejsc? (proszę wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi)

- ☐ lasy
- ☐ tereny rolnicze (pola uprawne, łąki, pastwiska, sady)
- ☐ obiekty wodne (stawy, jeziora, rzeki)
- ☐ zróżnicowana rzeźba terenu (góry, przełomy rzeczne, wąwozy)
- ☐ zabudowa jednorodzinna (domy jednorodzinne, szeregowce)
- ☐ zabudowa wielorodzinna (bloki, familoki, kamienice)
- ☐ tereny przemysłowe i górnicze (kopalnie, fabryki, huty, zakłady przetwórcze)
- ☐ tereny rekreacyjne (parki miejskie, bulwary, ogródki działkowe)
- ☐ obszary zainwestowania gospodarczego (centra handlowe, parki rozrywki, biurowce)
- ☐ obiekty zabytkowe (pałace, kościoły, zabytkowy układ miejski)
- ☐ obiekty komunikacyjne (drogowe, kolejowe, lotnicze)
- ☐ miejscowa tradycja (kuchnia, strój regionalny, gwara, obyczaje)
- ☐ inne (proszę podać jakie).....
- ☐ nie ma elementów charakterystycznych

4. Co się Pani/Panu nie podoba w wyglądzie swojego miejsca zamieszkania?

.....

.....

.....

.....

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Konstrukcja ankiety – tożsamość krajobrazu

1. Czy identyfikuje się Pani/Pan z miejscem swojego zamieszkania?

- 100% a) zdecydowanie tak
- 75% b) raczej tak
- 50% c) identyfikuję się z częścią elementów miejsca mojego zamieszkania
- 25% d) raczej nie
- 0% e) zdecydowanie nie

SAMOŚWIADOMOŚĆ

2. Czy w miejscu Pani/Pana zamieszkania kultywowane są regionalne tradycje, obrzędy, zwyczaje?

- 100% a) zdecydowanie tak
- 75% b) tak, ale są też osoby, które nie przywiązują do nich wagi
- 50% c) mniej więcej połowa mieszkańców je kultywuje
- 25% d) niewiele osób je kultywuje
- 0% e) nie

KULTYWOWANIE TRADYCJI I ZWYCZAJÓW

3. Jak często uczestniczy Pani/Pan w kultywowaniu regionalnych tradycji, obrzędów, zwyczajów?

- 100% a) zawsze
- 75% b) często
- 50% c) od czasu do czasu
- 25% d) rzadko
- 0% e) nigdy

4. Jak długo mieszka Pani/Pan w swojej miejscowości?

- 100% a) od urodzenia
- 75% b) przeprowadziłam/em się tutaj ponad 30 lat temu
- 50% c) przeprowadziłam/em się tutaj w ciągu ostatnich 30 lat
- 25% d) przeprowadziłam/em się tutaj w ciągu ostatnich 15 lat
- 0% e) przeprowadziłam/em się tutaj w ciągu ostatnich 5 lat

CZAS ZAMIESZKANIA

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Konstrukcja ankiety – swojskość krajobrazu

1. Czy czuje się Pani/Pan związana/y z miejscem w którym mieszka?

- 100% a) zdecydowanie tak
- 75% b) raczej tak
- 50% c) czuję się związany z niektórymi elementami mojego miejsca zamieszkania
- 25% d) raczej nie
- 0% e) zdecydowanie nie

PRZYWIĄZANIE

2. Czy chciałaby/chciałby się Pani/Pan przeprowadzić do innej miejscowości?

- 100% a) zdecydowanie nie
- 75% b) raczej nie
- 50% c) jedynie pod warunkiem znacznej poprawy warunków życiowych
- 25% d) raczej tak
- 0% e) zdecydowanie tak

CHĘĆ PRZEPROWADZKI

3. Czy jest Pani/Pan zadowolony/a z wyglądu swojego miejsca zamieszkania?

- 100% a) zdecydowanie tak
- 75% b) raczej tak
- 50% c) częściowo tak, częściowo nie
- 25% d) raczej nie
- 0% e) zdecydowanie nie

**ZADOWOLENIE Z
WYGLĄDU MIEJSCOWOŚCI**

4. Czy chciałaby/chciałby Pani/Pan mieć wpływ na wygląd swojego miejsca zamieszkania?

- 100% a) zdecydowanie tak
- 75% b) raczej tak
- 50% c) tylko na swoje najbliższe otoczenie (obejście, tereny tuż przy moim mieszkaniu)
- 25% d) raczej nie
- 0% e) zdecydowanie nie

5. Jak często uczestniczy Pani/Pan w zebraniach sołeckich, rady mieszkańców lub stowarzyszenia działającego na rzecz miejsca zamieszkania?

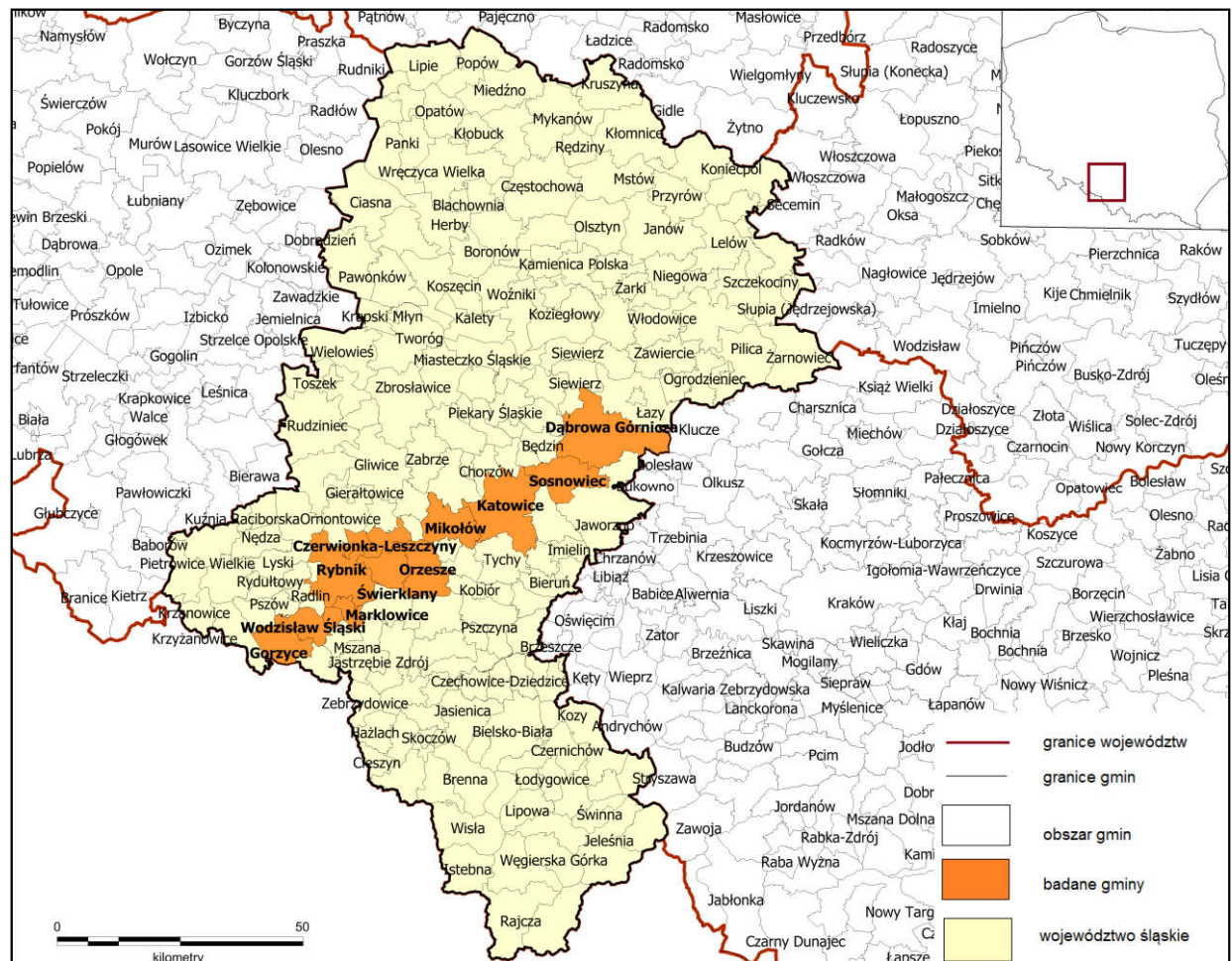
- 100% a) zawsze
- 75% b) często
- 50% c) od czasu do czasu
- 25% d) rzadko
- 0% e) nie uczestniczę

**UCZESTNICTWO W ŻYCIU
SPOŁECZNYM**

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Weryfikacja narzędzia

1. Etap – testowanie na obszarze gmin Mstów i Janów (około 40 ankiet).
2. Etap – wykorzystanie do oceny percepcji krajobrazu w 11 gminach woj. śląskiego (profil badawczy Gorzyce – Dąbrowa Górnicza).

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

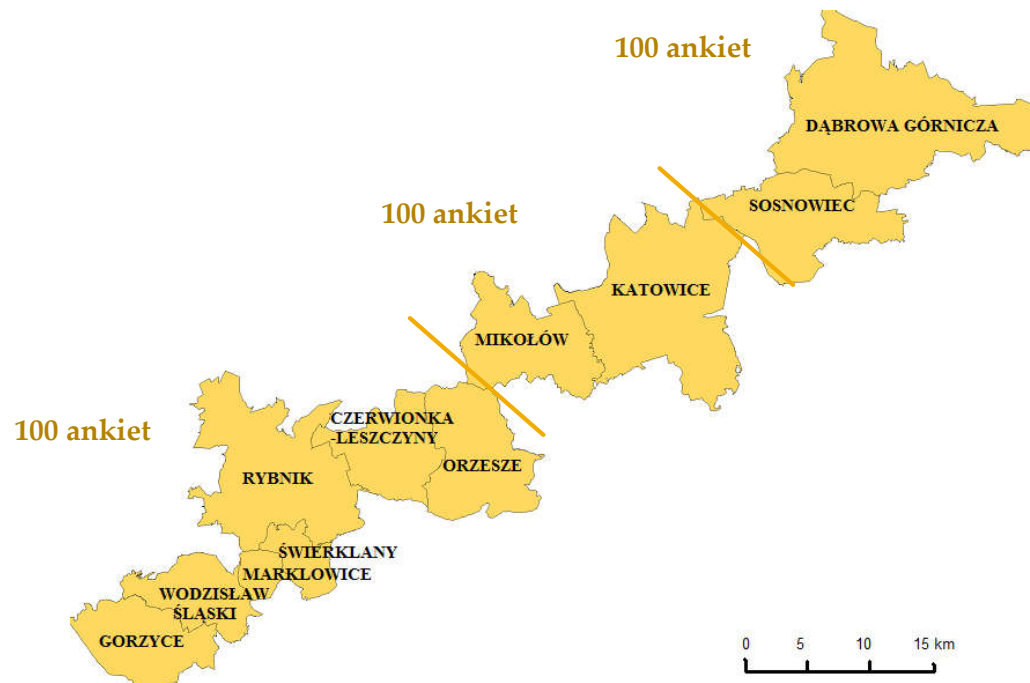
Dobór wielkości próby badawczej

Liczba ludności w gminach (2015 r.): 968 512

Parametry: poziom ufności 95%, wielkość frakcji 0,5 i błąd maksymalny 5%

Kalkulator doboru wielkości próby: 384 ankiety

Badania (2016 r.): w sumie 300 ankiet po 100 w każdym podobszarze.

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Wyniki badań

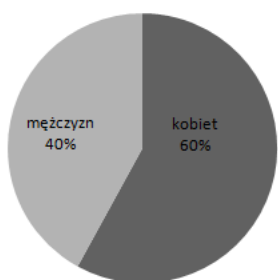
	A	B	C	D	E	F
1	Czy identyfikuje się Pani/Pan z miejscem zamieszkania	T/S	%			T/S jednostkowo
2	zdecydowanie tak	42	T	100	4200	
3	raczej tak	39	T	75	2925	
4	identyfikuję się z częścią elementów miejsca zamieszkania	10	T	50	500	
5	raczej nie	9	T	25	225	
6	zdecydowanie nie	0	T	0	0	
7		100	T		7850	78,5
8	Czy w miejscu zamieszkania kultywowane są regionalne tradycje, obrzędy		T			
9	zdecydowanie tak	29	T	100	2900	
10	tak, ale są osoby które nie przywiązują wagi	41	T	75	3075	
11	mniej więcej połowa mieszkańców kultywuje	16	T	50	800	
12	niewiele osób kultywuje	13	T	25	325	
13	nie	1	T	0	0	
14		100	T		7100	71
15	Jak często uczestniczy w kultywowaniu regionalnych tradycji, obrzędów, zwyczajów		T			
16	zawsze	15	T	100	1500	
17	często	33	T	75	2475	
18	od czasu do czasu	31	T	50	1550	
19	rzadko	12	T	25	300	
20	nigdy	9	T	0	0	
21		100	T		5825	58,25
22	Jak długo mieszka w swojej miejscowości		T			
23	od urodzenia	63	T	100	6300	
24	przeprowadzka ponad 30 lat temu	4	T	75	300	
25	przeprowadzka w ciągu ostatnich 30 lat	14	T	50	700	
26	przeprowadzka w ciągu ostatnich 15 lat	8	T	25	200	
27	przeprowadzka w ciągu ostatnich 5 lat	11	T	0	0	
28		100			7500	75
29	Czy czuje się związany z miejscem zamieszkania			tożsamość	70,6875	282,75

29	Czy czuje się związany z miejscem zamieszkania			tożsamość	70,6875	282,75
30	zdecydowanie tak	45	S	100	4500	
31	raczej tak	30	S	75	2250	
32	czuję się związany z niektórymi elementami miejsca zamieszkania	12	S	50	600	
33	raczej nie	13	S	25	325	
34	zdecydowanie nie	0	S	0	0	
35		100	S		7745,6875	77,456875
36	Czy chciałby się przeprowadzić do innej miejscowości		S			
37	zdecydowanie nie	20	S	100	2000	
38	raczej nie	49	S	75	3675	
39	jedynie pod warunkiem znacznej poprawy warunków życia	17	S	50	850	
40	raczej tak	7	S	25	175	
41	zdecydowanie tak	7	S	0	0	
42		100	S		6700	67
43	Czy jest zadowolony z wyglądu miejsca zamieszkania		S			
44	zdecydowanie tak	26	S	100	2600	
45	raczej tak	50	S	75	3750	
46	częściowo tak, częściowo nie	20	S	50	1000	
47	raczej nie	3	S	25	75	
48	zdecydowanie nie	1	S	0	0	
49		100	S		7425	74,25
50	Czy chciałby mieć wpływ na wygląd swojego miejsca zamieszkania		S			
51	zdecydowanie tak	31	S	100	3100	
52	raczej tak	43	S	75	3225	
53	tylko na swoje najbliższe otoczenie	19	S	50	950	
54	raczej nie	6	S	25	150	
55	zdecydowanie nie	1	S	0	0	
56		100	S		7425	74,25
57	Jak często uczestniczy w zebraniach sołeckich, rady mieszkańców, stowarzyszeń		S			
58	zawsze	1	S	100	100	
59	często	16	S	75	1200	
60	od czasu do czasu	31	S	50	1550	
61	rzadko	25	S	25	625	
62	nie uczestniczę	27	S	0	0	
63		100	S		3475	34,75
64				swojskość	65,541375	227,706875

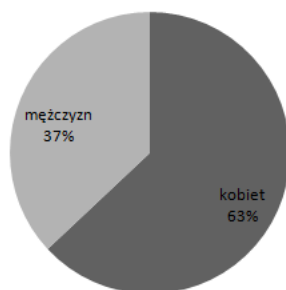
Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Wyniki badań – struktura respondentów

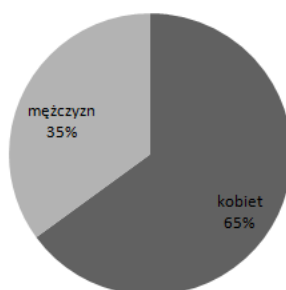
STRUKTURA PŁCI RESPONDENTÓW ANKIETY

CZĘŚĆ POŁUDNIOWA

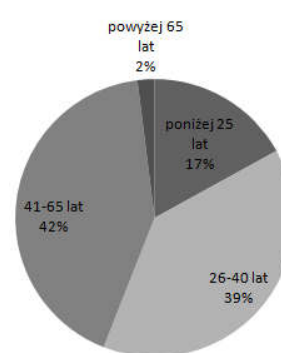

CZĘŚĆ ŚRODKOWA

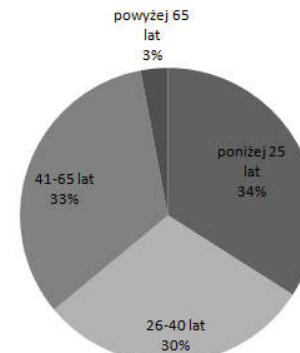

CZĘŚĆ PÓŁNOCNA

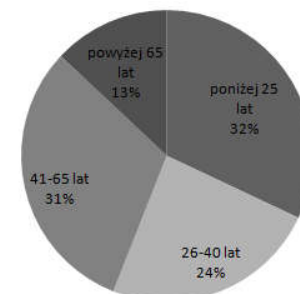
STRUKTURA WIEKOWA RESPONDENTÓW ANKIETY

CZĘŚĆ POŁUDNIOWA

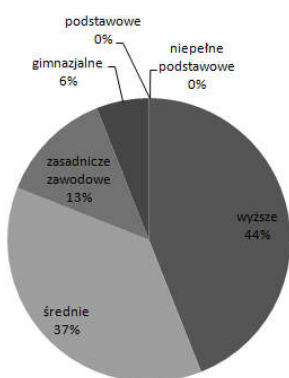

CZĘŚĆ ŚRODKOWA

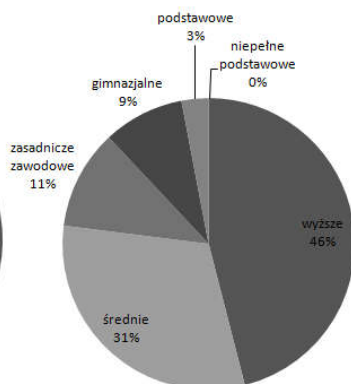

CZĘŚĆ PÓŁNOCNA

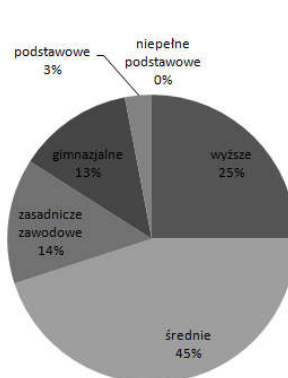
STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA RESPONDENTÓW ANKIETY

CZĘŚĆ POŁUDNIOWA

CZĘŚĆ ŚRODKOWA

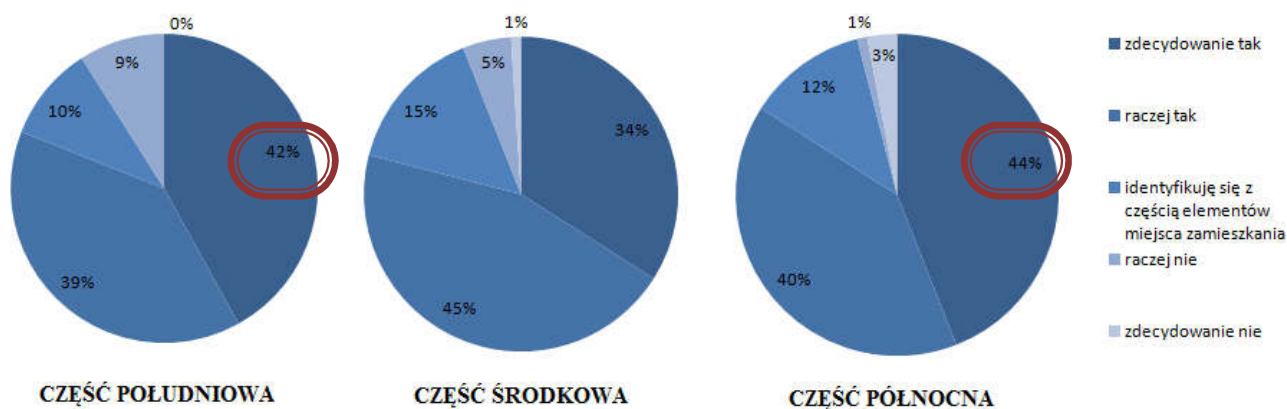

CZĘŚĆ PÓŁNOCNA

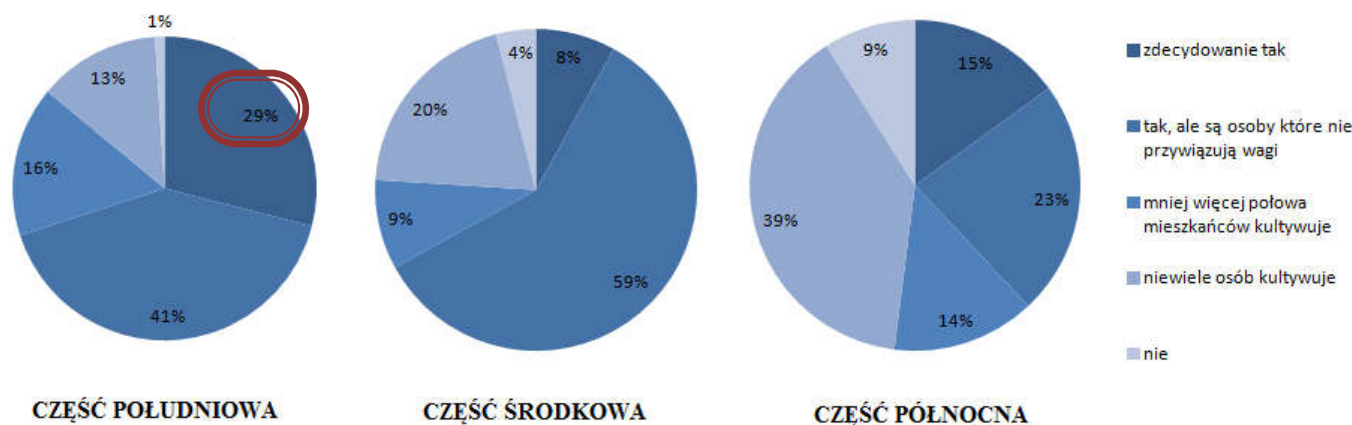
Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Wyniki badań – tożsamość krajobrazu

IDENTYFIKACJA Z MIEJSCEM ZAMIESZKANIA

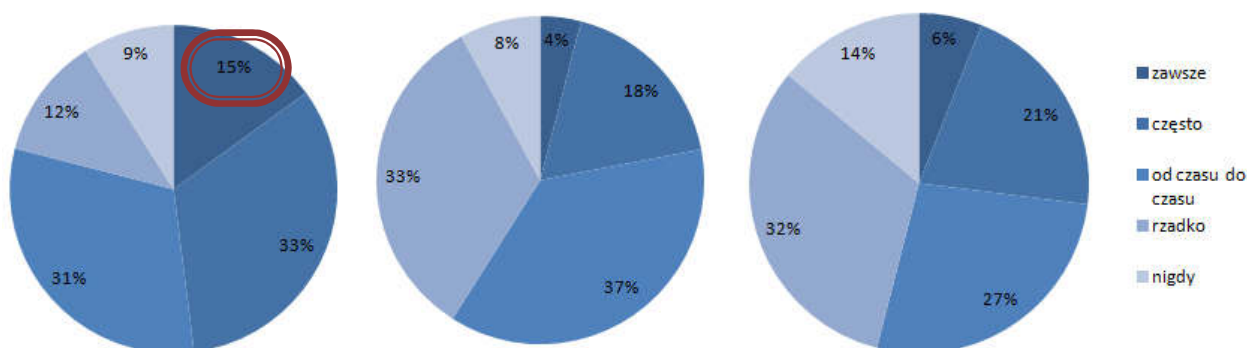
KULTYWACJA REGIONALNYCH TRADYCJI I OBRZĘDÓW

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Wyniki badań – tożsamość krajobrazu

CZĘSTOŚĆ KULTYWOWANIA TRADYCJI I OBRZĘDÓW

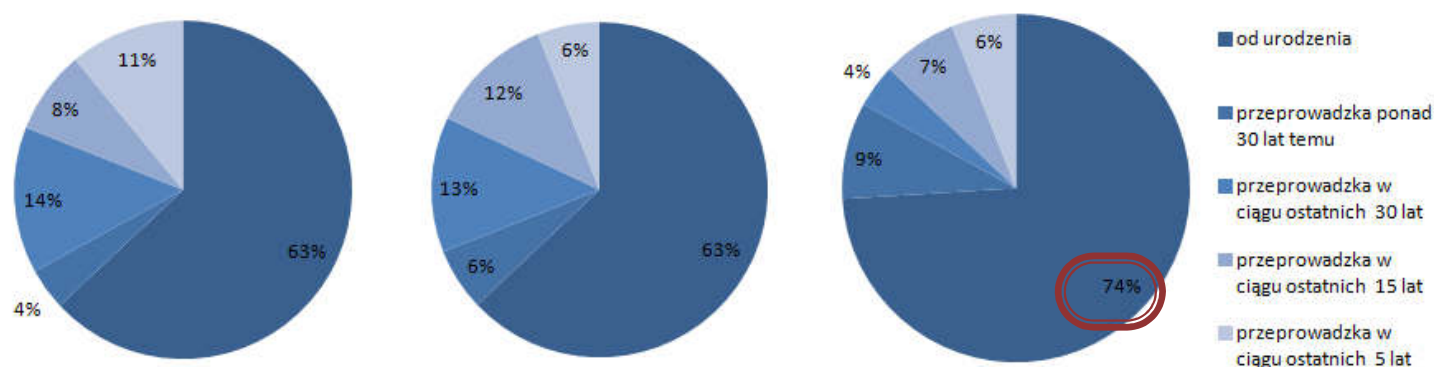

CZĘŚĆ POŁUDNIOWA

CZĘŚĆ ŚRODKOWA

CZĘŚĆ PÓŁNOCNA

DŁUGOŚĆ ZAMIESZKANIA W SWOJEJ MIEJSCOWOŚCI

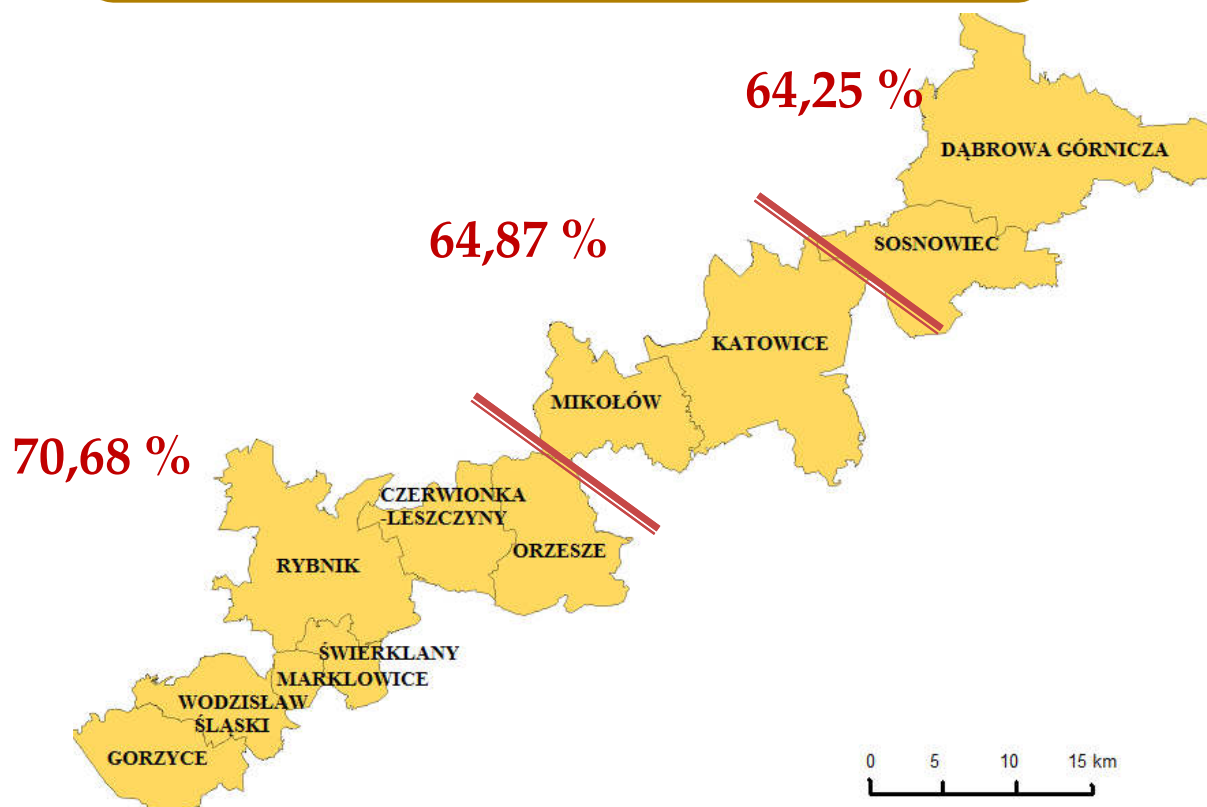
CZĘŚĆ POŁUDNIOWA

CZĘŚĆ ŚRODKOWA

CZĘŚĆ PÓŁNOCNA

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Wyniki badań – tożsamość krajobrazu

1 – Krajobrazy noszą wyraz tożsamości, gdy zamieszkująca populacja w badaniach ankietowych w ponad 75% przypadków wyraziła ten rodzaj identyfikacji z miejscem.

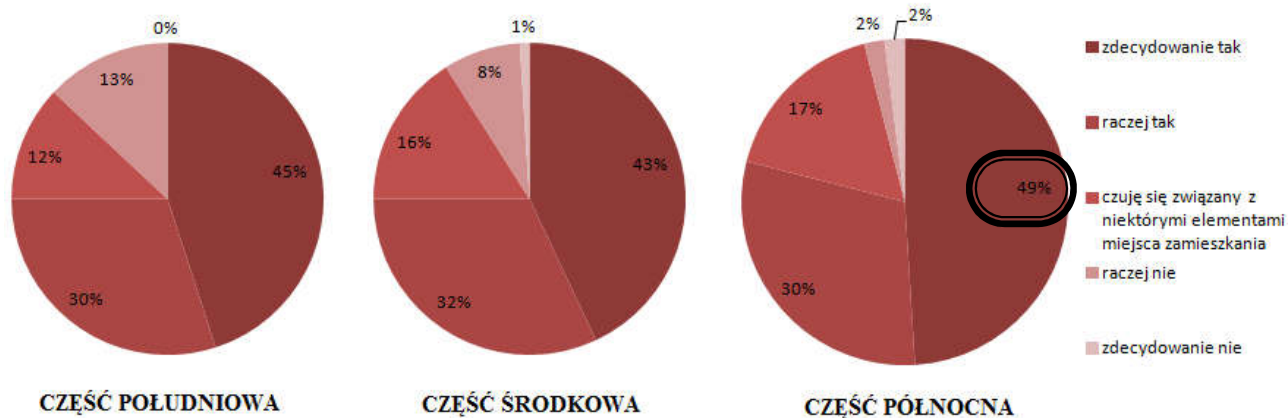
2 – Krajobrazy nie cechujące się tożsamością, gdy mniej niż 25% badanych pozytywnie oceniła swoją identyfikację z miejscem.

3 – Krajobrazy tracące swą tożsamość, lub ją uzyskujące gdy wyniki ankietyzacji wynoszą 26-74%.

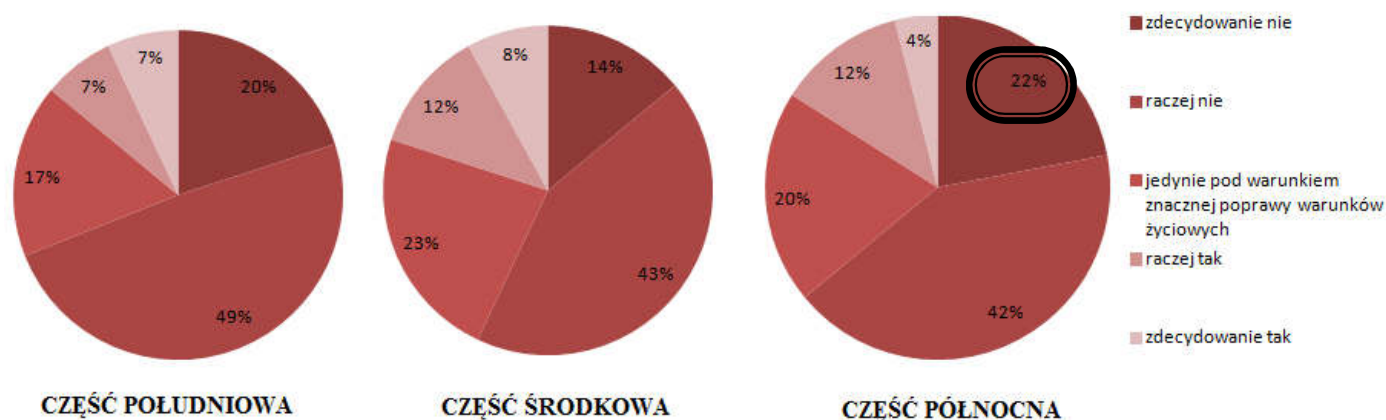
Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Wyniki badań – swojskość krajobrazu

POCZUCIE ZWIĄZANIA SIĘ Z MIEJSCEM ZAMIESZKANIA

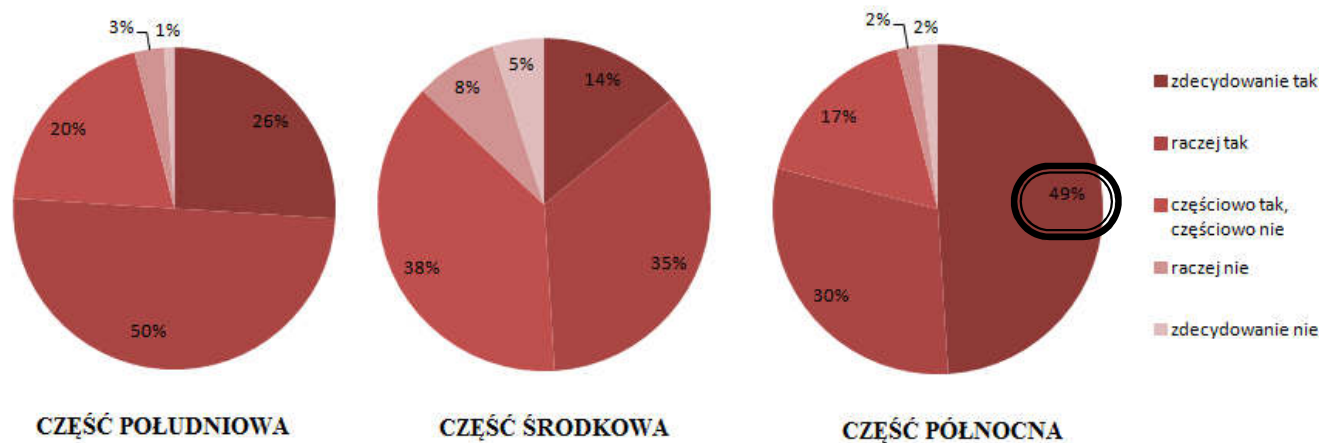
CHEĆ PRZEPROWADZKI DO INNEGO MIEJSCA

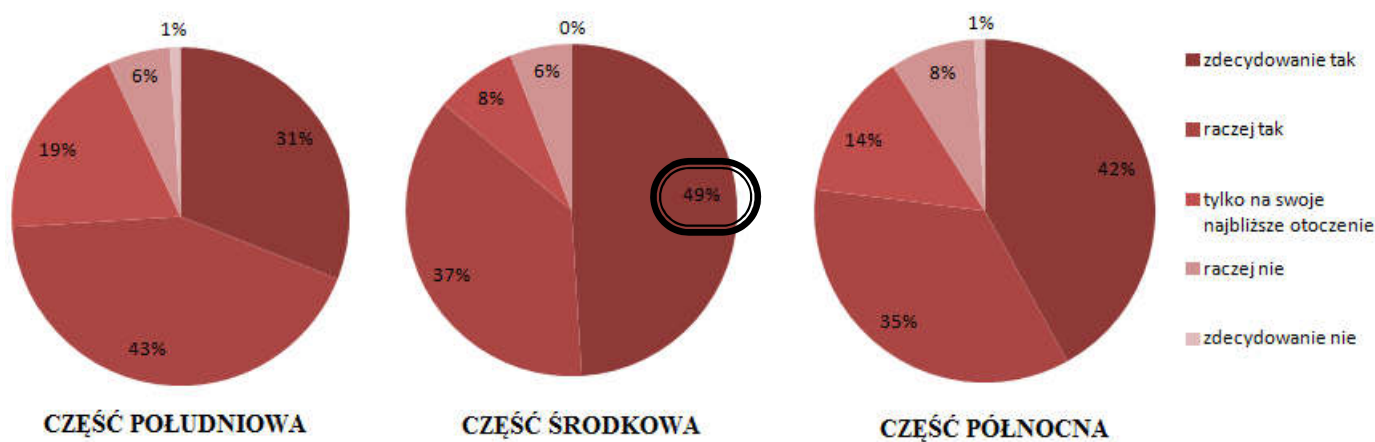
Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Wyniki badań – swojskość krajobrazu

ZADOWOLENIE Z WYGLĄDU MIEJSCA ZAMIESZKANIA

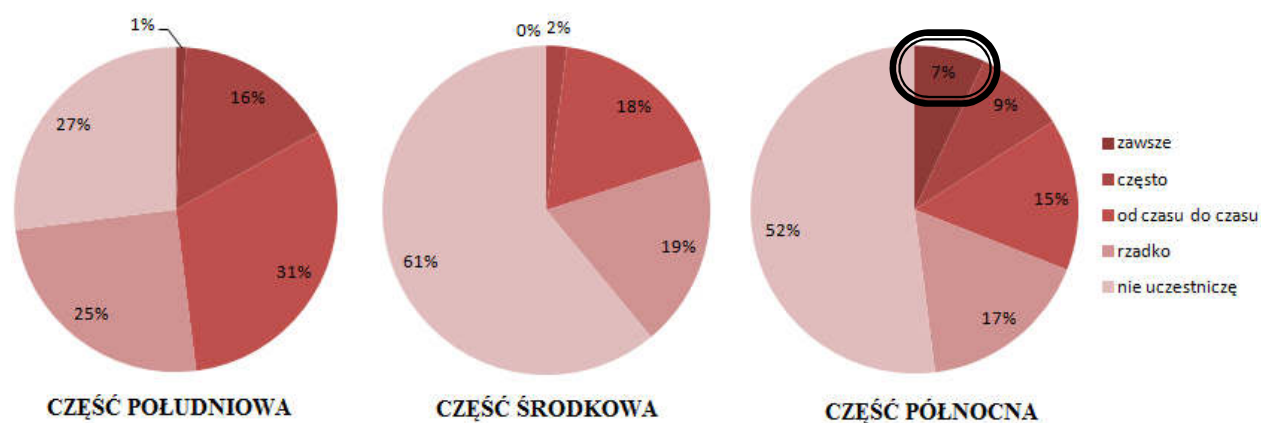
CHEĆ WPŁYWU NA WYGLĄD MIEJSCA ZAMIESZKANIA

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

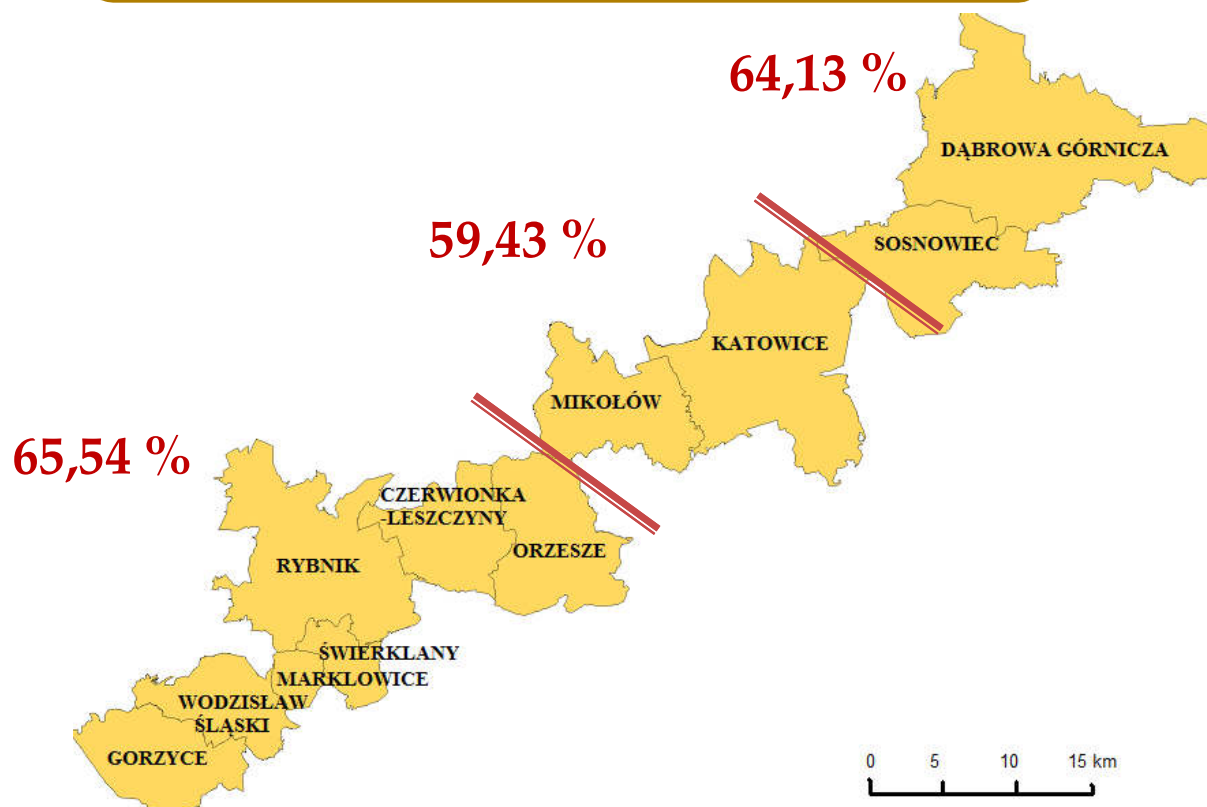
Wyniki badań – swojskość krajobrazu

CZĘSTOŚĆ UCZESTNICTWA W LOKALNYM ŻYCIU SPOŁECZNYM

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Wyniki badań – swojskość krajobrazu

1 – Krajobrazy swojskie, gdy ponad 75% mieszkańców potwierdziła istnienie związków przynależności i przywiązania.

2 – Krajobrazy pozbawione cechy swojskości – gdy mniej niż 25% ankietowanych potwierdziło istnienie związków przynależności i przywiązania.

3 – Krajobrazy tracące swą swojskość lub ją zyskujące, gdy wyniki ankietyzacji wskazują na wartość 26-74%.

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Analiza wyników

1. Wartość tożsamości i swojskości krajobrazu pozwala na zakwalifikowanie ich jako traconych lub pozyskiwanych (wartość od 26 do 74%), a określenie kierunku ich zmian jest możliwe jedynie po powtórnych badaniach ankietowych w określonym odstępie czasowym.

CZĘŚĆ POŁUDNIOWA

1. Cechuje się wyższym stopniem samoświadomości mieszkańców (o ok. 5%), co wynika z czynnej identyfikacji z regionem i jego zasobami, głównie z częstym kultywowaniem lokalnych tradycji, zwyczajów i obrzędów.
2. Wysoki stopień swojskości krajobrazu jest uwarunkowany często deklarowanym poczuciem związku przywiązania i przynależności, chęcią wpływu na wygląd miejsca zamieszkania, a potwierdzony czynnym uczestnictwem w życiu społeczności lokalnych.

CZĘŚĆ PÓŁNOCNA

1. Tożsamość krajobrazu wynika z wysokiego stopnia własnego przekonania o identyfikowaniu się ze swoim regionem oraz długiego czasu mieszkania w nim. Wysoki poziom tożsamości regionalnej mieszkańców północnej części nie jest odzwierciedlony w ukształtowaniu lokalnej kultury niematerialnej i jej kultywowaniu.
2. Wysoki stopień swojskości krajobrazu zapewnia duży poziom zadowolenia z wyglądu swojego miejsca zamieszkania oraz często deklarowane odczucie związku przynależności i przywiązania. Jednak nie jest on odzwierciedlony czynnym uczestnictwem w lokalnym życiu społecznym.

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Dyskusja wyników i przydatności narzędzia

1. Trójstopniowe rozpoziomowanie wskaźnika tożsamości i swojskości pozwala na wychwycenie jedynie skrajnych przypadków występowania tych cech (max i min). Dla wielkości przeciętnych (26-74%) jest niewystarczające i nie pozwala na różnicowanie obszarów.
2. Do określenia kierunków zmian konieczne jest zachowanie ciągłości serii pomiarowych w odstępach czasu (np. co 5 lat).
3. Narzędzie ankiety pozwala na ilościową ocenę stopnia cech niematerialnych jednak wyniki są zależne od wielu czynników (doboru pytań ankietowych, określenia stopnia ich przeliczania oraz od doboru wielkości i struktury próby badawczej).
4. Weryfikacja wyników ankiet innymi metodami i narzędziami badawczymi?

KRAJOBRAZ W PERCEPCJI SPOŁECZNEJ

3 - 5 październik 2018 r.

Tożsamość i swojskość krajobrazu – narzędzia i metody pomiaru

Dziękuję za uwagę

dr Katarzyna Pukowiec-Kurda

Katedra Geografii Regionalnej i Turyzmu

Wydział Nauk o Ziemi

Uniwersytet Śląski

